

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Výukový materiál zpracován v rámci projektu EU peníze školám

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.4.00/21.3665

Šablona:	I/2	č. materiálu:	VY_12_INOVACE_112
----------	-----	---------------	-------------------

Jméno autora:	Mgr. Tomáš Vaculík
Třída/ročník:	VIII.
Datum vytvoření:	13. 3. 2013

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace
Tematická oblast:	Próza, povídka
Předmět:	Český jazyk a literatura
Výstižný popis způsobu využití, případně metodické pokyny:	Žáci přečtou povídku a vypracují úkoly k textu. S pomocí vyučujícího nebo jazykové příručky si vysvětlí nesrozumitelné výrazy a sestaví stručnou osnovu povídky.
Klíčová slova:	Šimek, Grossmann, povídka, próza
Druh učebního materiálu:	pracovní list
Soulad se ŠVP:	Je plně v souladu se ŠVP - Strom
Rozvíjené klíčové kompetence:	Kompetence k učení, kompetence k řešení problému, kompetence pracovní
Odkaz:	http://www.hfdata.cz/joom/index.php/llit/109-144/317

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jak jsem se učil kouřit

Ať si kdo chce co chce říká, ať si mamka slzy utírá, k dokonalému mladému muži patří cigareta jako k velbloudovi hrby. Pravda, žvýkačka zahraniční výroby správně nasazená na dásni také vyvolá obdiv a samovolná bublina při řeči s ředitelem školy vykoná své, ale cigárko je cigárko. Vůbec nechápu, jak jsem bez něj těch třináct let mohl žít. Ovšem, již v deseti jsem popotahoval z dřívěk omotaných vatou, ale to nebylo ono. Také tolik vychvalované bafání z rákosových doutníků, které u nás zavedl zemědělský synek Lanýž, nepřineslo očekávanou slast. Úplným extrémem byl pak vynález 8.C. Vdechování kouře z nedlouhé hadičky naplněné suchou trávou. Několik ožehnutých tváří hovořilo však jasně proti, nehledě k tomu, že někteří chlapeci po těchto pokusech za školní zdi potupně vrhli. Záhy jsme si my, kuřiva chtiví uvědomili, že máme-li techniku kouření zvládnout bez újmy na zdraví, musíme se odevzdat do rukou odborníka. A osud k nám byl milostiv.

S prvním zářím přihrál nám do třídy propadlíka Janebu, známějšího, a to i mezi učiteli, spíše pod přezdívkou Nikotin. Kromě kouření snad tento člověk neuměl nic. Svou profesi však ovládal se zručností majitelů opiových doupat. Janebova spotřeba cigaret byla fantastická. a nebylo tedy divu, že již koncem září rozprodal veškeré učebnice propůjčené státem a tak ze školních pomůcek mu zbyl jedině pytlík na cvičky k prasknutí napěchovaný nedopalky, které cestou do školy zručně nabodával po refýžích speciálně upraveným příložníkem. Není divu, že Janeba se na první pohled odlišoval od svých vrstevníků. Již sama postava připomínala vyklepanou cigaretu a čapce se ne neprávem říkalo popelník. Vůni pak připomínal dobře zavedenou tabákovou plantáž v době sklizně. Šaty vetché, na mnoha místech propálené a pod kůží na břicho zašity tři cigarety, jak Janeba tvrdil pro případ ztroskotání. Ačkoli na škole bylo kouření důsledně pronásledováno a astmatický učitel Rejhon kontroloval, převlečen za instalatéra, chlapecké záchodky i během výuky, Janebův zlovyk byl učiteli i ředitelem tolerován. Jedině v hodinách si nesměl Nikotin zapálit. Řešil to tedy tím, že šlukoval naposledy se vstupem učitele a kouř pak vyfukoval dobrých dvacet minut do penálu. Krom toho jej hodnější profesori posílali co chvíli s oběžníky a vzkazy, dobře vědouce, že ihned za dveřmi popustí Janeba uzdu své vášně.

Tradovalo se dokonce, že jakýsi bývalý učitel, smutný, že ten den nevykonal dobrý skutek, vyslal Janebu při odpoledním vyučování hlídkovat k blízké trafice, nekupuje-li někdo z žáků tabákové výrobky.

Není třeba zdůrazňovat, že naše srdce se pro Nikotina nadchla. Záhy jsme mu dělali domácí úkoly, nosili svačiny a ti šťastnější, kdo je sehnali i cigarety. A pak přišel den, na který jsme se těšili nejvíce, kdy v cihelně za městem nás měl Janeba naučit kouřit. Počítalo se, že nás, učňů, přijde osm. Lukáš, Pazderka, Pilný, Závoz, Weis, Děravý, Smolík a já. Ale dorazilo nás jen šest. Závozovi bohužel zemřela tetička a tak zklamaný spolužák místo kouření Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Tomáš Vaculík

udivoval příbuzné pláčem. Pitomec Pazderka nevydržel muka čekání a zapálil si již doma v poledne ve spíži a byl přistižen otcem, jdoucím mlsat rum. My ostatní jsme již před třetí netrpělivě vyhlíželi Janebu, respektive kouř, který ho vždy signalizoval, takže náhodnému chodci by se zdálo, že se neblíží kamarád, ale sentinel.

Přesně ve tři dorazil kouř k nám. "Doufám, že nikdo neporušil můj zákaz obědvat," řekl Janeba úvodem a vyzval nás, abychom předvedli své kuřácké zásoby. Cigarety cizích značek ihned zabavil, řka, že jsou pro nás, začátečníky, moc silné. "Co budu ale kouřit já?" zeptal se šmelinářský synek Smolík, který donesl pouze stovku Chesterfieldek. Janeba mu podal své dvě Lípy. Pak už nic nebránilo tomu, abychom si zapálili. Janeba se ukázal jako rozený pedagog. Věnoval se nám individuálně a dohlížel, zda jeden každý správně šlukuje. Na stěnu cihelny nakreslil pak průřez dýchacím ústrojím, aby ukázal jak nejlépe využít vdechnutého kouře.

Pravda je, že nákresu již někteří z nás nemohli věnovat dostatečnou pozornost. Weise jsme dokonce museli omývat vodou. Když se probral, doznal, že v poledne jedl kachnu. Ta ostatně za chvíli byla i mezi námi. To už nám Janeba zapaloval další cigarety. Nikdo nemluvil, neboť kouření nám nepůsobilo ten požitek, o kterém jsme snili. Zatím co Janeba si labužnický pochutnával na chesterfieldkách, nám bylo hůř a hůř. Bezvěrec Děravý, který měl normálně pro Boha jen slova pohrdání, se začal nečekaně polohlasně modlit. Úplně omámený Smolík pak jen tiše plakal a sháněl se po papíru, chtěje psát závěť. Za hodinu už bylo úplně jedno, kdo v poledne jedl a kdo se postil a domů nás za tmy rozvážel Janeba na dvoukoláku.

A tak se toho dne naučil kouřit pouze Závoz, jemuž pozůstalí na pohřbu nabídli cigaretu aby utišil žal a pitomec Pazderka, jehož otec si při rumu uvědomil, že ve dvou se to lépe táhne.

Úkoly k textu

- 1) Vypiš z textu přirovnání
- 2) Vypiš nespisovné výrazy
- 3) Kolik má text odstavců?
- 4) Barevně označ popisnou pasáž povídky
- 5) Co je to penál?
- 6) Vypiš z textu slova, kterým nerozumíte
- 7) Sestav stručnou osnovu povídky
- 8) Do jakého funkčního stylu text zařadíme?

ŘEŠENÍ:

- 1) Vypiš z textu přirovnání
...k dokonalému mladému muži patří cigareta jako k velbloudovi hrby.
...sama postava připomínala vyklepanou cigaretu.....
Janeba se ukázal jako rozený pedagog....
- 2) Vypiš čtyři nespisovné výrazy
Cigárko, pitomec
- 3) Kolik má text odstavců?
šest
- 4) Označ popisnou pasáž povídky
Není divu, že Janeba se již na první pohled.....pro případ ztroskotání.
- 5) Co je to penál?
pouzdro
- 6) Vypiš z textu slova, kterým nerozumíte, s pomocí vyučujícího vysvětlete význam
(pravděpodobně refýž, příložník, sentinel)
- 7) Sestav stručnou osnovu povídky
např. 1) Úvod – kuřácké začátky
2) Stat' – a) Janeba přichází
b) Janebův vzhled
c) Janeba nás učí kouřit
d) šlukování cigaret
e) všem je špatně
3) Závěr
- 8) Do jakého funkčního stylu text zařadíme?
Vyprávěcí funkční styl

Zdroje:

ŠIMEK, GROSSMANN, Miloslav, Jiří. *Povídky aneb nechci slevu zadarmo*. Brno: Host, 1998. ISBN 8072441728.

<https://www.youtube.com/watch?v=PwNLWYEeU9A>